

Kunnan- ja kaupunginhallituksille
Kuntayhtymien hallituksille

Vuoden 2015 eduskuntavaalit

Eduskuntavaalit toimitetaan sunnuntaina 19.4.2015. Vaaleissa sovelletaan vaalilakia (714/1998) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Tässä yleiskirjeessä selostetaan eduskuntavaaleissa kuntien vaaliviranomaisille kuuluvia tehtäviä.

Ennakkovaalien äänestys toimitetaan kotimaassa 8.-14.4.2015. Vaalien ulkomaininta suositellaan aloitettavaksi viikkoa ennen ennakkovaalien alkua eli 1.4.2015.

Ennakkovaalien äänestys- ja muita vaalijärjestelyjä on laajemmin käsitelty kunnanhallituksille lähetyksessä oikeusministeriön kirjeessä 1.10.2014. Kunnanhallituksen oli toimitettava kirje edelleen kunnan keskusvaalilautakunnalle. Kirjeessä on myös tiedotettu vaalien määräajoista. Lisäksi oikeusministeriön vaalisivuilla www.vaalit.fi on lisätietoa vaaleista.

Lisätietoja:

Saija Haapalehto, puh. 050 368 7140, saija.haapalehto@kuntaliitto.fi

Heikki Harjula, puh. 050 66 735, heikki.harjula@kuntaliitto.fi

Katariina Huikko, puh. 050 566 4327, katariina.huikko@kuntaliitto.fi

Mervi Kuittinen, puh. 050 520 8071, mervi.kuittinen@kuntaliitto.fi

Kirsi Mononen, puh. 040 569 5511, kirsi.mononen@kuntaliitto.fi

Juha Myllymäki, puh. 050 64 894, juha.myllymaki@kuntaliitto.fi

Palvelusähköposti:

hallintolakimiehet@kuntaliitto.fi

SUOMEN KUNTALIITTO

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma
toimitusjohtaja

Heikki Harjula
johtava lakimies

Eduskuntavaalit 19.4.2015

Eduskuntavaalit toimitetaan sunnuntaina 19.4.2015. Ennakoäänestys toimitetaan kotimaassa 8.-14.4.2015.

Vaalit toimitetaan kunnissa äänestysalueittain. Kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava kutakin äänestysaluetta varten *vaalilautakunta* sekä laitoksessa toimitettava ennakoäänestystä varten yksi tai useampi *vaalitoimikunta*.

Kunnanhallituksen on myös hyvissä ajoin päätettävä kunnassa olevista yleisistä ennakoäänestyspaikoista sekä määrättävä ennakoäänestyspaikkoina olevat sosiaalihuollon toimintayksiköt. Kunnanhallituksen on myös hyvissä ajoin määrättävä äänestysalueen vaalipäivän äänestyspaikat. Erityisistä syistä äänestyspaikka voidaan sijoittaa äänestysalueen tai kunnankin ulkopuolelle, jollei siitä aiheudu äänestäjille kohtuutonta haittaa.

Kuntien vaaliviranomaiset

Kunnan keskusvaalilautakunta

Keskeisin vaaliviranomainen eduskuntavaaleissa on vaalipiirilautakunta. Vaalien monista käytännön järjestelyistä vastaa kuitenkin kunnan keskusvaalilautakunta, joka on valittu koko vaalikaudeksi (vaalilain 13-14 §). Kunnan keskusvaalilautakunnan keskeisimmät tehtävät eduskuntavaaleissa ovat vaalien valmistavista toimenpiteistä huolehtiminen, ennakoäänestysasiakirjojen tarkastaminen sekä ns. pienten äänestysalueiden alustava äänten laskenta.

Kunnan keskusvaalilautakunnan on huolehdittava, että kaikissa kunnanhallituksen päätöksellä kotimaan yleisiksi ennakoäänestyspaikoiksi määrätyissä paikoissa on ennakoäänestystä varten asianmukainen ennakoäänestystila ja tarvittava kalusto. Keskusvaalilautakunnan on tiedotettava kunnan alueella olevista kotimaan yleisistä ennakoäänestyspaikoista ja äänestysajoista niissä sillä tavoin kuin kunnan ilmoitukset saatetaan tiedoksi.

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta

Kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava kutakin äänestysaluetta varten *vaalilautakunta* sekä laitoksessa toimitettava ennakoäänestystä ja kotiäänestystä varten yksi tai useampi *vaalitoimikunta* (vaalilain 15 §).

Vaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme. Vaalitoimikuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, kuitenkin vähintään kolme. Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta ovat päätösvaltaisia kolmijäsenisinä.

Vaalikelpoisuus vaalilautakuntaan ja vaalitoimikuntaan määräytyy sen mukaan kuin kuntalaisia säädetään (vaalilain 33 ja 36 §). Eduskuntavaaleissa ehdokkaana oleva henkilö ei voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä eikä varajäsenenä.

Sekä vaalilautakunnan että vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa eli vuoden 2011 eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puolueräkisteriin merkittyjä puolueita. Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien poliittista edustavuutta tarkastellaan erikseen jäsenten ja varajäsenten kohdalla. Näin tehdään myös tasa-arvolain soveltamisessa. Sekä varsinaisissa jäsenissä että varajäsenissä on siis oltava naisia ja miehiä kumpiakkin vähintään 40 %.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien nimet ja yhteyshenkilöt on ilmoitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle.

Vaalitoimitsijat

Vaalitoimitsijat huolehtivat ennakkoäänestyksestä yleisissä ennakkoäänestyspaikoissa sekä kotiaänestyksistä (vaalilain 17 §). Yleisessä ennakkoäänestyspaikassa on oltava ainakin kaksi vaalitoimitsijaa.

Vaalitoimitsijat kotimaan yleiseen ennakkoäänestyspaikkaan sekä kotiaänestykseen määrää kunnan keskusvaalilautakunta. Asianomaisissa vaaleissa ehdokkaana oleva henkilö ei voi olla vaalitoimitsijana.

Vähintään kahden vaalitoimitsijan on oltava yhtä aikaa saapuvilla toimitettaessa ennakkoäänestystä kotimaan yleisessä ennakkoäänestyspaikassa. Yksittäisen kotiaänestyksen toimittamisesta huolehtii yksi vaalitoimitsija.

Ennakkoäänestyspaikkojen ja vaalipäivän äänestyspaikkojen määräämistä ja muita järjestelyjä on käsitelty oikeusministeriön ohjeissa.

Ulkomainonta

Eduskuntavaalien ulkomainonta suositellaan aloitettavaksi niillä alueilla, jotka ovat kunnan hallinnassa ja määräysvallassa, viikkoa ennen ennakkoäänestyksen aloittamista eli 1.4.2015. Ulkomainospaikkoja valittaessa on otettava huomioon vaalilain säännökset, jotka edellyttävät, että vaalimainoksia ei sijoiteta ennakkoäänestys- tai äänestyspaikalle tai niiden välittömään läheisyyteen siten, että niiden voitaisiin katsoa vaikuttavan äänestäjien valinnanvapauteen. Lähtökohtana voidaan pitää sitä, etteivät vaalimainokset näy vaalihuoneistoon taikka sen sisäänkäyntiin.